

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

REMISSVAR

Datum:
2024-02-07

Dnr:
GU 2023/2956

Mottagare:
Finansdepartementet

Handläggare:
Mikael Johansson

Remiss gällande Övergångsrestriktioner – ökat förtroende för offentlig verksamhet (SOU 2023: 45)

Remissvar har skrivits av Andreas Bågenholm, universitetslektor statsvetenskapliga institutionen och programchef för Quality of Government-institutet, som bifogas.

I tjänsten
Mikael Johansson
Forskarutbildningshandläggare

Remissvar på Betänkande av Utredningen om övergångsrestriktioner i offentlig verksamhet (SOU2023:45)

Göteborgs universitet

Andreas Bågenholm, universitetslektor statsvetenskapliga institutionen och
Programchef för Quality of Government-institutet

Utredningen Övergångsrestriktioner – ökat förtroende för offentlig verksamhet är gedigen och har mestadels landat i rimliga förslag om förändringar.

De föreslagna utvidgningarna är bra, liksom begränsningen att det endast ska gälla övergångar från det offentliga till det privata. Vad gäller tidsgränser och ersättningsfrågor saknas synpunkter.

Med anledning av att utredningen pekar på en rad potentiellt allvarliga konsekvenser av vissa övergångar mellan offentlig och privat sektor, förefaller förslaget att inte införa någon form av sanktion mot personer som väljer att inte följa beslut om restriktioner något ologiskt.

Utredningens argument för att inte införa sanktioner är att det under den undersökta perioden 2018–2023 inte föreföll föreligga några problem med vare sig anmälningsplikt eller efterlevnad av beslut om restriktioner. Man öppnar också för möjligheten att återkomma i frågan om det skulle finnas behov, vilket är bra.

Men det finns också goda skäl för att låta en överträdelse som kan innebära stor samhällelig skada också åtföljas av någon form av sanktion, rimligtvis i form av vite eller bot.

För det första, och som utredningen också påpekar, finns det potential för betydligt fler fall i framtiden. Visserligen föreslås en inskränkning till att bara gälla övergångar från det offentliga till det privata, men utvidgningen till fler kategorier ger rimligtvis upphov till fler fall. Den undersökning av de inkomna fall

som gjordes inkluderade inte perioden efter riksdagsvalet 2022, då det blev ett regeringsskifte, vilket innebar att ett stort antal statsråd och statssekreterare lämnar sina tjänster.

För det andra är det otillfredsställande att det inte med säkerhet går att fastslå hur många som skulle ha omfattats av karantän under den undersökta perioden. Även om det inte verkar som problemet för närvarande är stort, är denna osäkerhetsfaktor tillräcklig för att ett införande av sanktioner bör tas i beaktande.

För det tredje verkar sanktioner vara legio i de länder som har liknande lagstiftning, tex. Norge, Tyskland och för vissa grupper också Storbritannien. Sanktioner fanns också med i det finska förslaget, vilket dock aldrig genomfördes. Argumenten att systemet är självsanerande är inte helt övertygande, utan bygger delvis på spekulationer.

Man skulle för det fjärde kunna spinna vidare på dessa spekulationer, genom att hävda att sanktioner med ännu större sannolikhet kommer att innebära att väldigt få trotsar karantänsbestämmelse, dvs att vi får en verkligt preventiv effekt. Att strunta i beslut som inte får några konsekvenser torde heller inte uppröra allmänheten i samma utsträckning som ett uppenbart trots mot ett beslut med påföljd. Om man det anses angelägenhet att medborgarna har högt förtroende för såväl de folkvalda som för den offentliga förvaltningen, torde ett införande av sanktioner också sända en tydlig signal att även högt uppsatta personer måste följa de beslut som fattas rörande deras verksamhet.

Eftersom det enda skäl utredningen anför för att inte införa sanktioner är att det inte verkar behövas i nuläget, samtidigt som argumenten för ett införande är många, landar detta remissvar i slutsatsen att det mest rimliga är att brott mot beslut om karantän, bör rendera någon form av ekonomiska konsekvenser.